

Instituut voor
Gezondheidszorg

Informatiebrochure

Masteropleiding Physician Assistant

Hogeschool Rotterdam

Cohort 2023 – 2026

Inhoud

1. Inleiding	3
2. De beroepsrollen van de Master Physician Assistant	4
3. Opzet van de opleiding	6
<i>Het afstuderen</i>	6
3.1 Inhoud van de opleiding	6
Medische leerlijn.....	6
Wetenschappelijke leerlijn	7
Professionele leerlijn	8
3.2 Praktijkleren	8
Stages en internationalisering	8
Voorwaarden voor het leren in de praktijk.....	9
Formele uitwisselingsmomenten tussen opleiding en werkplek.....	10
4. Rollen, taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen	12
4.1 De student	12
4.2 Taken van de student:	12
4.3 De opleider	13
4.5 De coach	13
4.6 De opleiding.....	14
5. Algemene zaken	15
5.1 Instituut van gezondheidszorg IVG	15
5.2 Toelating.....	15
5.3 Examencommissie	16
5.4 Onderwijs en Examen Regeling (OER)	16
5.5 Opleidingscommissie	16
5.6 Kosten en subsidieregeling	17
6. Beroepsontwikkeling en belangenbehartiging	18
6.1 Physician Assistant	18
Bijlagen	20
1. Voorlopig Schematisch overzicht Onderwijs.....	20
2. Schematisch overzicht competentieprofiel opleider PA-opleiding.....	21

1. Inleiding

Het beroep en de opleiding tot Physician Assistant.

Het beroep Physician Assistant (PA), dat zijn oorsprong heeft in de Verenigde Staten, is in 2000 in Nederland geïntroduceerd. Het voorziet in de behoefte van het ministerie van VWS om de zorg efficiënter in te zetten onder andere door het invoeren van taakherschikking. De PA is een medisch professional functionerend op hbo-masterniveau die zelfstandig medische taken op zich kan nemen.

Met de inzet van de PA worden taken van (huis-) artsen en medisch specialisten overgenomen, de zogenoemde taakherschikking. De behoefte aan taakherschikking is ontstaan door de toegenomen zorgvraag en een grotere complexiteit van de zorgproblematiek. De PA is werkzaam in verschillende werkvelden, waaronder ziekenhuizen, revalidatiecentra, verpleeghuizen, GGZ-instellingen en huisartsenpraktijken. De PA werkt binnen het medisch domein samen met medische specialisten/huisartsen en heeft de zelfstandige bevoegdheid voor een aantal voorbehouden handelingen.

De masteropleiding PA wordt sinds 2005 door de hogeschool Rotterdam aangeboden. Het betreft een geaccrediteerde én gesubsidieerde HBO-masteropleiding. Een opleiding tot PA geeft een verbeterd carrièreperspectief aan hbo-opgeleide zorgprofessionals. De opleiding wordt naar aanleiding van ontwikkelingen in de beroepspraktijk jaarlijks geactualiseerd. De afgestudeerden zullen als beroepstitel Physician Assistant dragen met de daarbij behorende wettelijke bevoegdheden. Bij afstuderen wordt de titel Master of Science (MSc) toegekend. Dit is een internationale erkende titel (Staatscourant van 31 augustus 2016 artikel 1 wijziging van de titulatuur hoger onderwijs).

Binnen de opleiding PA worden studenten toegelaten met verschillende subspecialisaties. Klinische Verloskunde (KV) is één van die subspecialisaties. MPA Rotterdam is in 2005 begonnen met het aanbieden van de opleiding MPA voor alleen de subspecialisatie KV, waardoor het MPA-programma meer afgestemd kon worden op die doelgroep. Sinds 2009 zijn alle toegestane subspecialisaties voor de MPA ook in Rotterdam welkom. Echter omdat in Rotterdam expertise is opgebouwd voor de subspecialisatie KV reserveren wij nog steeds 24 van de 48 plekken die we mogen aanbieden, voor KV studenten. Ook is er nog steeds een aangepast programma voor de subspecialisatie KV, vooral in de medische leerlijn. In de wetenschappelijke leerlijn en in de professionele leerlijn is het programma voor alle subspecialisaties gelijk, met dien verstande dat opdrachten altijd vanuit de eigen subspecialisatie vormgegeven kunnen worden. De voorheen gebruikte term uitstroomprofiel is vervallen omdat het verwarring geeft.

Er is één masteropleiding physician assistant, iedereen krijgt het diploma Master Physician Assistant met als graad MSc. De opleiding leidt zorgprofessionals op binnen alle diverse subspecialisaties zoals o.a. chirurgie, oogheelkunde, huisartsengeneeskunde, ouderenzorg en KV. Met als doel om alle hbo-opgeleide zorgprofessionals op te leiden tot PA's. Deze zorgprofessionals leveren een bijdrage aan de kwaliteit van zorg binnen het medische domein en nemen taken over van artsen (taakherschikking). Na het volgen van deze 2,5-jarige hbo-masteropleiding zijn zij uitgerust met kennis en vaardigheden waarmee je het eigen medisch handelen wetenschappelijk kunt onderbouwen en beargumenteren in complexe situaties.

2. De beroepsrollen van de Master Physician Assistant

De PA is werkzaam in zeven beroepsrollen. Deze rollen met hun competenties zijn afgeleid van het beroepsprofiel en het landelijke PA-opleidingsprofiel. Het opleidingsprofiel staat aan de basis van alle PA- opleidingen in Nederland (Beroepsprofiel NAPA, 2017; Opleidingsprofiel MPA, 2021). Het CanMEDS model, dat nationaal en internationaal gebruikt wordt binnen het medisch onderwijs, ligt hieraan ten grondslag.

De nieuwe kennis en vaardigheden die de aankomende PA in de masteropleiding verwerft, zijn gebaseerd op de beroepsrollen. De Hogeschool Rotterdam heeft het landelijke PA -opleidingsprofiel aangescherpt met een eigen beschrijving van bekwaamheden. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de zeven beroepsrollen (competenties) en de bekwaamheden.

Tabel 1. Beroepsrollen (competenties) MPA en bijbehorende bekwaamheden.

Beroepsrol (competentie)	Bekwaamheden
Medisch deskundige	<p>A. met betrekking tot veelvoorkomende aandoeningen, doeltreffende, ethisch verantwoorde diagnostische, therapeutische, prognostische en op het individu gerichte preventieve vaardigheden toe te passen in de praktijk;</p> <p>B. relevante informatie aangaande diagnostische, therapeutische, prognostische en op het individu gerichte preventieve opties op te zoeken en te integreren in de klinische praktijk;</p> <p>C. doeltreffend in woord en geschrift te communiceren met andere zorgverleners over de aan hem toevertrouwde patiëntenzorg;</p> <p>D. medische deskundigheid te tonen in situaties die niet te maken hebben met directe patiëntenzorg.</p>
Communicator	<p>A. met patiënten een therapeutische relatie aan te gaan dan wel te onderhouden op basis van wederzijds begrip, empathie en vertrouwen;</p> <p>B. informatie te verzamelen over de aandoening van de patiënt, van familie of van relevante derden uit de omgeving van de patiënt en de verzamelde informatie te integreren;</p> <p>C. relevante informatie te bespreken met de patiënt, de familie of andere zorgverleners om zo optimale zorg aan de patiënt te leveren;</p> <p>D. de patiënt en de bij de patiënt betrokkenen te begeleiden;</p> <p>E. met diverse patiëntengroepen zoals kinderen, ouderen, mannen en vrouwen en patiënten met verschillende culturele achtergronden om te gaan.</p>

Organisator	<p>A. doeltreffend gebruik te maken van informatietechnologie;</p> <p>B. een visie en doelstelling te formuleren, een strategie te ontwikkelen en adequate actie te ondernemen en daarbij adequaat taken en verantwoordelijkheden te delegeren;</p> <p>C. middelen effectief in te zetten voor gezondheidszorg, onderzoek en onderwijs.</p> <p>D. goed geïnformeerd te zijn over het Nederlandse gezondheidszorgsysteem, de invloed hierop van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen, en deze kennis doeltreffend en efficiënt te benutten voor de eigen functie en organisatie;</p> <p>E. de uitgangspunten van kwaliteitszorg, zijnde bewaking, bevordering en waarborging, in de praktijk toe te passen.</p>
Samenwerker	<p>A. in samenspraak met de patiënt op doeltreffende wijze te komen tot samenwerking met andere zorgverleners binnen de gezondheidszorgorganisatie;</p> <p>B. een doeltreffende bijdrage aan interdisciplinaire teams op het gebied van patiëntenzorg, onderwijs en onderzoek te leveren.</p>
Onderzoeker	<p>A. toegepast empirisch wetenschappelijk onderzoek op te zetten en uit te voeren;</p> <p>B. de principes van kritisch denken toe te passen op bronnen van medische informatie en in interactie met anderen;</p> <p>C. bij concrete beslissingen in de klinische praktijk het beschikbare wetenschappelijke bewijs te betrekken;</p> <p>D. een persoonlijke leerstrategie te ontwikkelen, implementeren en documenteren.</p>
Gezondheidsbevorderaar	<p>A. kennis over de determinanten van gezondheid en ziekte toe te passen in de praktijk en mee te werken aan maatregelen die de gezondheid van individuen en groepen bevorderen;</p> <p>B. risicovolle determinanten van gezondheid op het niveau van het individu, patiëntengroepen en maatschappij te herkennen;</p> <p>C. adequaat te reageren op risicovolle determinanten van gezondheid op het niveau van het individu, patiëntengroepen en de maatschappij.</p>
Professional	<p>A. op een eerlijke, betrokken wijze hooggekwalificeerde zorg te leveren, met aandacht voor de integriteit van de patiënt;</p> <p>B. adequaat professioneel gedrag te demonstreren in gezondheidszorg, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs;</p> <p>C. geneeskunde te beoefenen op een ethisch verantwoorde manier, die de medische, juridische en professionele verplichtingen van het lidmaatschap van een zelfregulerende groep respecteert;</p> <p>D. op sterke en zwakke kanten in het eigen functioneren te reflecteren en daardoor sturing te geven aan het eigen leerproces en verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen professionele groei, met als doel levenslange ontwikkeling als professional;</p> <p>E. te reflecteren op het eigen handelen in de medische praktijk, in relatie tot de eigen gevoelens en cognities;</p> <p>F. te reflecteren op de invloed van eigen attitude, normen en waarden op het eigen medisch handelen.</p>

3. Opzet van de opleiding

De opleiding is duaal, wat betekent dat er een binnenschools- en buitenschools programma aangeboden wordt. Naast de wekelijks schooldag leert de PA in opleiding in de praktijk: op de eigen werkplek en in stages. De opleiding is ingericht volgens de principes van competentiegericht en flexibel leren. Het leerproces wordt door de student zelf aangestuurd met behulp van een persoonlijk praktijkleerplan, begeleiding van een coach vanuit de opleiding, een opleider voor het leren op de eigen werkplek en een stagebegeleider tijdens stages. Doordat de PA i.o zelf de regie heeft in zijn/haar leerproces op de praktijk wordt een start gemaakt met het actief bezig zijn met de professionele ontwikkeling: het life-long-learning-principe.

De masteropleiding PA omvat 150 European Credits (EC). Eén EC (studiepunt) staat gelijk aan 28 studiebelastingsuren (SBU). Dat is een totale studiebelasting van 4200 uren. Het binnenschoolse programma omvat 80 EC en het buitenschoolse programma omvat 70 EC.

Dit betekent dat de student gedurende de opleiding zeker 40 uur per week besteedt aan studieactiviteiten in het kader van de opleiding (werken en leren).

De studiebelasting bestaat uit:

- Eén onderwijsdag: grotendeels fysiek op de hogeschool, sporadisch digitaal onderwijs thuis
- Twee à drie dagen op de afdeling voor praktijkleren, dit is afhankelijk van de aanstelling
- Gemiddeld één hele dag stage per week, de planning wordt door de student zelf gemaakt
- Eén tot twee dagen zelfstudie

Het afstuderen

Het afstuderen bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Eindassessment; dit is een portfolio assessment waarin de student tijdens een competentiegericht interview moet laten zien in alle beroepsrollen op masterniveau te functioneren.
2. Masterthese; hierin laat de student zien in de rol van onderzoeker op masterniveau te functioneren.

Handleidingen per afstudeerproduct geven mee inzicht in de precieze invulling van elk onderdeel.

3.1 Inhoud van de opleiding

Het binnenschoolse deel wordt vormgegeven in drie leerlijnen. Dit zijn de medische, wetenschappelijke en professionele leerlijn. In bijlage 1 zijn de leerlijnen in het curriculum schematisch weergegeven. Hieronder volgt een korte toelichting per leerlijn.

Medische leerlijn

In het eerste en het tweede leerjaar wordt de student bekend gemaakt met veel voorkomende ziektebeelden en ontwikkelt de student vaardigheden in het zoeken van antwoorden op medische vraagstukken.

In het eerste leerjaar wordt aandacht besteed aan belangrijke algemene vaardigheden die nodig zijn voor het oplossen van klinische problemen, waaronder lessen over verschillende methoden van

klinisch redeneren. Daarnaast leert de student om op systematisch wijze een algemene anamnese af te nemen en algemeen lichamelijk onderzoek te verrichten. Deze vaardigheden leert de student tijdens een cursus die wordt verzorgd door het Erasmus MC. Tijdens deze lessen wordt ook aandacht geschonken aan communicatieve vaardigheden, professioneel gedrag en verslaglegging.

In beide leerjaren worden verschillende ziektebeelden systematisch per orgaansysteem behandeld, waarbij de symptomatologie, aanvullend onderzoek, differentiaaldiagnose, behandeling en prognose van deze ziekten worden toegelicht. Er is ook aandacht voor farmacologie in algemene zin en ook per ziektebeeld.

Afhankelijk van de subspecialisaties worden er ook verdiepingslessen gegeven over aanvullende diagnostiek zoals laboratoriumonderzoek, elektrocardiografie (ECG) of cardiotocografie (CTG). Om de vaardigheden om klinische problemen te analyseren en op te lossen verder te ontwikkelen, wordt aan de hand van casuïstiek geoefend om vanuit een klacht of symptoom op systematische wijze te komen tot een werkdiagnose, differentiaaldiagnose en beleidsplan. Deze vaardigheid zal in de praktijk verder ontwikkeld worden tijdens stages en het werkplekklaren.

Wetenschappelijke leerlijn

De wetenschappelijke leerlijn kent een opbouw waarbij in het begin meer aandacht is voor de kennis die nodig is voor het lezen en begrijpen van bestaand onderzoek, waarbij steeds meer de omslag plaatsvindt naar het zelf uitvoeren van onderzoek.

In het eerste jaar wordt een basis gelegd met betrekking tot het begrijpen van onderzoeksmethodologie, maar ook het interpreteren van resultaten en artikelen kritisch beoordelen op kwaliteit, validiteit en betrouwbaarheid. In het tweede en derde studiejaar vindt een verdieping plaats door ook daadwerkelijk zelf een praktijkgericht onderzoek op te zetten en uit te voeren zodat een volledige onderzoekscyclus doorlopen is.

Semester 1 van leerjaar 1 is erop gericht de student bekend te maken met de belangrijkste principes van 'Evidence-based medicine' (EBM) en de eerste wetenschappelijke basiskennis te geven die hierbij nodig is. Daarnaast worden er artikelen aangeboden die door de student bestudeerd moet worden. Deze zullen kritisch besproken worden tijdens journal clubs. De opgedane kennis en vaardigheden worden in het tweede semester ingezet bij het beantwoorden van een voor de student zelf opgestelde onderzoeksvraag. Een probleem uit de eigen praktijk volgens de zogenaamde PICO systematiek aangepakt. Met behulp van deze systematiek kunnen klinische vragen vertaald worden naar zoekstrategieën, waarmee relevante artikelen worden opgespoord. De student kan op deze manier vanuit een klinisch relevante vraagstelling een overzicht krijgen van wat er bekend is over een bepaald onderwerp waarop de student extra expertise wil ontwikkelen. Idealiter is dat ook het terrein waarop de student later diens eigen onderzoek over zal doen. De student leert vanuit de praktijk een heldere vraagstelling te formuleren, relevante wetenschappelijke artikelen op te zoeken, te selecteren en kritisch te beoordelen. De wetenschappelijke bevindingen worden geïntegreerd en gepresenteerd.

In het tweede jaar gaat de student aan de slag met het opzetten van een eigen onderzoek, waarbij een praktijkgerichte onderzoeksvraag uitgewerkt wordt tot een onderzoeksopzet, die volgens een vastgesteld format wordt beschreven in een schriftelijk verslag: het onderzoeksvoorstel. In het onderzoeksvoorstel wordt uitgewerkt welk onderzoek de student gaat uitvoeren zodat daarover een masterthese geschreven kan worden. Na goedkeuring van het onderzoeksvoorstel kan de student aan de slag met de uitvoering van het onderzoek.

Ter afsluiting van de opleiding wordt een masterthese geschreven. Dit onderdeel van het onderwijsprogramma beoogt inzicht te verschaffen in het opzetten van praktijkgericht onderzoek, het uitvoeren van onderzoek op een wetenschappelijk verantwoorde wijze en het leren om op een transparante wijze mondeling en schriftelijk verslag te doen van het onderzoek. Het doel is niet primair om een wetenschappelijk onderzoeker te worden, maar om te bevorderen dat de student het vereiste masterniveau behaalt. Als masterniveau wordt gezien dat student op zelfstandige wijze onderzoeksgegevens kan analyseren, interpreteren en wetenschappelijk kan rapporteren. Het masterthesetraject is een belangrijk deel van het afstuderen van de opleiding waarin de student aantoonbaar het masterniveau te beheersen. Het verslag dient qua stijl en diepgang te voldoen aan academische normen. De presentatie van de resultaten moet op een zodanige wijze worden vormgegeven dat deze toegankelijk is voor collega's en opleiders in de beroepspraktijk.

Professionele leerlijn

Binnen deze leerlijn wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de professionele identiteit van de toekomstige PA. In het eerste leerjaar is dit met name gericht op de ontwikkeling van de eigen individuele ontwikkeling binnen de opleiding en tijdens patiëntenzorg. Daarbij wordt speciale aandacht besteed aan het bevorderen van gezondheid bij niet medische risicofactoren en coördinatie van zorg.

In het tweede jaar komt de nadruk te liggen op professionele ontwikkeling op organisatieniveau. De student leert hoe deze zich beter kan positioneren en profileren binnen het team, in de kliniek/organisatie en (eventueel) in regionale samenwerkingsverbanden. De student leert om op een projectmatige manier praktijkproblemen aan te pakken en kan hierdoor een bijdrage leveren aan de kwaliteitszorg van de eigen afdeling/organisatie. Om een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van zorg in de kliniek wordt aandacht besteed aan verschillende onderwerpen. Om een bijdrage te leveren aan het opleiden en/of bijscholen van collega's wordt er kennis en vaardigheid verkregen in de basisprincipes van didactiek. Tevens worden vaardigheden ontwikkeld als trainer, bijvoorbeeld in acute situaties. Ook is er aandacht voor kwaliteitszorg en patiëntveiligheid. Vanuit de overheid worden strenge eisen gehanteerd en er is de gezondheidszorg veel aan gelegen om transparant en inzichtelijk te werken. Tijdens het onderwijs krijgt de student inzicht in kwaliteitsprocessen in de zorg.

In leerjaar drie wordt onderwijs verzorgd dat meer inzicht geeft in de professionele identiteit van de toekomstige PA en de organisatiestructuren daaromtrent.

3.2 Praktijkleren

Een groot deel van de opleiding vindt plaats op de eigen werkplek of tijdens stages in het praktijkleren. Kennis en vaardigheden die tijdens het binnen schoolse leren wordt opgedaan wordt toegepast in het buitenschoolse leren. De student PA maakt bij aanvang van de opleiding, in nauwe samenspraak met de opleider (eventueel inclusief manager) en in afstemming met de opleiding, een praktijkleerplan met als doel het zelfstandig uitvoeren van een afgebakend deel van de patiëntenzorg.

Stages en internationalisering

Met het oog op verdieping en verbreding loopt de student stages en is internationalisering ook een onderdeel van het praktijkleren

De student besteedt tijdens de opleiding 23 EC (588 studiebelastingsuren) aan stage (21 EC) en internationalisering (2 EC). Om de praktijkervaring te verbreden op het terrein van algemene pathologie worden stages gelopen. Uitgebreide informatie over invulling van deze stages is terug te

vinden in het praktijkwerkboek. Dit werkboek wordt in september van het startende studiejaar beschikbaar gesteld.

Naast het cursorisch lesaanbod (met een brede medische opzet) wordt verdere verrijking opgedaan in de stages. Door het lopen van stages in diverse instellingen en specialismen kan de student-PA theoretische kennis, praktische vaardigheden en attitude in praktijksituaties integreren. Tevens kunnen de nieuwe kennis en vaardigheden vanuit de stage de blik van de student- PA verruimen en vervolgens het functioneren in het eigen werkveld hierdoor verrijken. Als neveneffect van stage lopen wordt de student-PA in de gelegenheid gesteld om een eigen professioneel netwerk te vormen.

Van de 64 studiepunten die het praktijkleren vormen, worden 21 studiepunten besteed aan stages. De student-MPA bepaalt zelf, in samenspraak met de opleider en de coach, waar stagegelopen wordt en hoe lang de stages zijn.

Binnen de stages wordt minimaal 1 consultbeoordeling afgerond op bekwaamheidsniveau 3 (handelen onder beperkte supervisie) binnen de volgende domeinen gedurende de opleidingsperiode: Cardiopulmonaal, Gastro-intestinaal, Urogenitaal, Neuro/psychiatrie, Endocrinologie, Bewegingsapparaat en huid.

Binnen deze domeinen is het van belang dat er diversiteit is ten aanzien van de patiëntpopulatie en de onderstaande thema's allemaal minimaal 1 keer aan bod komen: Acuut, Chronisch, Snijdend, Beschouwend, Oud (geriatrie) en jong (pediatrie).

Er wordt tevens een internationale opdracht uitgevoerd (2 EC). Het doel van internationalisering is om internationale oriëntatie en interculturele competenties te ontwikkelen. Dit onderdeel draagt bij aan de ontwikkeling van de student op het professionele vlak zoals het eigen zelfsturende vermogen, vergroting van de autonomie en probleemoplossend vermogen in complexe situaties. De student wordt in het eerste jaar geïnformeerd over dit onderdeel. Bij invulling van dit onderdeel wordt rekening gehouden met de eventuele geldende reisbeperkingen ten gevolge van Corona-regels.

Voorwaarden voor het leren in de praktijk

De leeromstandigheden in de praktijk spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de competenties van de student PA. Het is daarom van belang dat de werkplek van de student aan een aantal voorwaarden voldoet.

Leerarbeidsovereenkomst

Tussen de Hogeschool Rotterdam, de student en de werkgever wordt een leerarbeidsovereenkomst afgesloten waarin afspraken staan beschreven rondom begeleiding en voorwaarden voor het leren tijdens de opleiding. Deze leerarbeidsovereenkomst wordt opgesteld door de Hogeschool Rotterdam en ontvangt de student zodra deze opgesteld is. In september moet de overeenkomst getekend aangeleverd worden door de drie partijen.

Opleider

Elke student heeft een opleider nodig. Dit is een medisch specialist of huisarts op de eigen afdeling. De rol van de student PA kan, afhankelijk van de structuur, taakinfilling en behoefte van de instelling per ziekenhuis of afdeling verschillen. De opleider heeft als taak om de student te ondersteunen en faciliteren in het leerproces. Het opleidingsprofiel van de opleider staat in bijlage 2.

De opleiding MPA wordt gefinancierd door de Ministeries van VWS en OCW en van daaruit is één van de voorwaarden dat de betrokken opleiders geschoold worden in didactische basisvaardigheden. Deze training vindt plaats aan het begin van het eerste leerjaar. Deze training is verplicht en wordt gratis aangeboden. Als onderdeel van de opleidertrainingen worden er ook intervisie-bijeenkomsten georganiseerd waar ruimte is voor uitwisselingen van ervaringen. Per bijeenkomst zal een specifiek onderwerp centraal staan.

Tevens wordt er eenmaal per studiejaar een symposium of webinar georganiseerd waarbij verwacht wordt dat alle opleiders hierbij aanwezig zijn. Tijdens deze bijeenkomst wordt aan de hand van actualiteiten deskundigheidsbevordering beoogd van het werkveld.

Formele uitwisselingsmomenten tussen opleiding en werkplek

1. *Het startgesprek – aanwezig: opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager)*

Voor de start van de opleiding vindt er een kennismakingsgesprek plaats. Het doel van dit gesprek is om de verwachtingen ten aanzien van de opleiding wederzijds af te stemmen. Tevens is het belangrijk om de motivatie van de student en de opleidingsplaats te verhelderen. Ook kan het gaan over de studiemogelijkheden op de huidige werkplek om te beoordelen of de werkplek voldoende mogelijkheden biedt om de opleiding te volbrengen. Verder geeft de coach zo nodig uitleg over de opleiding en de rol van de opleider.

2. *Bespreking praktijkleerplan – aanwezig: opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager)*

De student maakt in het kader van de eerste opdracht en praktijkleerplan. Deze wordt besproken in samenzijn met de coach, student en opleider. De student bereidt deze bijeenkomst voor met de opleider.

3. *Voortgangsgesprekken – aanwezig: opleider en student*

Verwacht wordt dat de voortgang van het leren in de praktijk en op school minimaal elke 10 weken wordt besproken. Dit gebeurt op basis van een voor opgesteld format welke digitaal ondertekend mag worden.

4. *Tussenbeoordeling – aanwezig: opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager)*

Om de voortgang van het leerproces te beoordelen zal een gesprek plaatsvinden met de opleider aan het eind eerste of begin tweede leerjaar. Zowel de voortgang binnen de opleiding als in de praktijk zullen aan bod komen en beoordeeld worden. Dit gesprek vindt ook plaats aan het eind van het tweede of begin van het derde leerjaar.

5. *Eindbeoordeling – aanwezig: opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager)*

Aan het einde van de opleiding vindt een eindbeoordeling plaats tussen student en de opleider in aanwezigheid van de coach.

Assessments

Assessment studiejaar twee – aanwezig: assessoren HR, student

Om de voortgang van het leerproces te beoordelen zal een assessment plaatsvinden met de student. Twee assessoren nemen dit assessment af. De student levert een assessment dossier aan waarin hij/zij laat zien in welke mate de student de kerncompetenties van de opleiding beheerst. Hierna volgt een gesprek met de assessoren, zodat de student zijn/haar behaalde vaardigheden mondeling toe kan lichten. Naar aanleiding van dit assessment wordt een advies voor ontwikkeling tot masterniveau afgegeven. Dit neemt de student mee in het praktijkleerplan.

Eindassessment – aanwezig: assessoren HR, student

Aan het einde van de opleiding zal een portfolio-assessment plaatsvinden. Op basis van een gesprek over dit portfolio zullen twee assessoren beoordelen of de student op alle competenties het masterniveau bereikt heeft.

Voor de beide assessments is een aparte studentenhandleiding die beschikbaar gemaakt wordt voor de studenten na aanvang van de opleiding.

4. Rollen, taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen

4.1 De student

De student is primair verantwoordelijk voor haar/zijn eigen opleiding, die is gebaseerd op de principes van het volwassenonderwijs. Ten aanzien van het praktijkleren is het belangrijk dat de student een eigen planning maakt en uitvoert. Bij de start van de opleiding schrijft de student een praktijkleerplan. Hierin beschrijft de student de eigen uitgangssituatie en de streefsituatie aan het eind van de opleiding. De te ontwikkelen vaardigheden die hieruit naar voren komen, neemt de student op in het praktijkleerplan. Dit vormt de basis van de autorisatielijst die tijdens de opleiding aangemaakt wordt. Het praktijkleerplan wordt in samenspraak met de opleider opgesteld en moet uiteindelijk door de opleider en coach van de opleiding goedgekeurd worden.

Minimaal twee keer per jaar maakt de student een update van het praktijkleerplan en bespreekt dit met de coach van de opleiding en de opleider. Naast het volgen en afsluiten van de cursussen op de opleiding zal de student ook de behaalde competenties bijhouden en praktijkopdrachten laten beoordelen door de opleider. Tevens zal de student tweemaal een 360° evaluatie uitzetten en persoonlijke leerdoelen opstellen. Al deze middelen hebben het doel de student zo optimaal mogelijk inzicht te laten verkrijgen in de groei die de student doormaakt. De documenten zorgen voor inhoud tijdens de gesprekken tussen de student en opleider.

Gezien het karakter van de opleiding is het niet wenselijk om gedurende opleidingsdagen op vakantie te gaan. Op het moment dat er langere tijd een aantal lessen gemist wordt, is het lastig om dit effectief in te halen.

Bij ziekte, uitval of andere omstandigheden is de coach vanuit de opleiding de aangewezen persoon om samen met de student een passend (inhaal)studieprogramma te maken. De student maakt hiervoor in overleg met de coach een plan. Binnen de hogeschool Rotterdam is het decanaat beschikbaar bij vragen over o.a. dyslexie, studie-aanpassingen en onafhankelijk advies.

4.2 Taken van de student:

In het algemeen wordt dit verwacht van de student:

- het onderwijs voorbereidt en het actief volgt;
- doelen stelt en bereikt;
- praktijkopdrachten voorlegt aan de opleider en overige specialisten;
- zelfstudie en stages vormgeeft;
- Vraagt om beoordelingen en evaluaties aan opleider en overige collega's op verschillende momenten gedurende het leertraject;
- het bespreekbaar maakt van problemen in het leertraject met opleider en coach;
- een open leerhouding heeft ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen en feedback.

Ten aanzien van het praktijkleren wordt er van de student verwacht:

- Dat het leren in de praktijk conform een praktijkleerplan plaatsvindt;
- Dat de student PA de eigen voortgang van het praktijkleren bewaakt en zo nodig bijstelt;

- Dat de student PA de opleider en coach op de hoogte houdt

4.3 De opleider

Iedere student heeft een opleider die de student begeleidt gedurende de gehele opleiding.

Van de opleider wordt verwacht dat hij/zij:

- affiniteit heeft met het begeleiden van studenten;
- bereid is zorg te dragen dat de student wordt gefaciliteerd bij het uitvoeren van praktijkopdrachten en stages;
- zicht heeft op de mogelijke invulling van de functie van PA op de afdeling.

Aangezien iedere student afhankelijk is van de mogelijkheden op de werkplek en de situaties die zich daar voordoen, zal de student de competenties in eigen tempo en volgorde behalen. Deze keuze onderstreept ook het flexibele karakter van de opleiding. De student zal regelmatig in de praktijk een situatie tegenkomen, waaruit blijkt dat hij/zij een bepaalde vaardigheid beheerst. Deze kan dan door de opleider beoordeeld worden door het beoordelen van een bijpassend praktijkopdracht van het praktijkwerkboek.

De student heeft een eigen takenpakket met duidelijk omschreven verantwoordelijkheden. De student moet de aandacht, verantwoordelijkheid en energie kunnen verdelen over zowel het binnenschools leren als het praktijkleren. Aangezien de PA een relatief nieuwe functie is, vergt het neerzetten van de functie een gedeelde en gezamenlijke verantwoordelijkheid van de opleiding, werkgever, opleider en student.

De opleiders ondersteunen het praktijkleren door coaching. Bij aanvang van de opleiding wordt daarom van de student gevraagd om, in samenspraak met de opleider en eventueel de afdelingsmanager, een 'praktijkleerplan' te schrijven. Hierin wordt onder andere beschreven welke taken de student aan het eind van de opleiding gaat doen, welke rol hij/zij denkt te hebben op de afdeling als afgestudeerde Physician Assistant, et cetera. Dit vormt de basis van de werkdocument/autorisatielijst die gedurende de opleiding opgebouwd wordt. Door het document onderwerp van gesprek te laten zijn, krijgt de student een steeds beter zicht op wat hij/zij zou kunnen doen met de ontwikkelde competenties. Daarnaast is het belangrijk dat de opleider de student in de praktijk verder opleidt en faciliteert bij het uitvoeren van de opdrachten, praktijkopdrachten beoordeelt en steeds complexere leersituaties aan biedt. De eis is om minimaal een uur overleg tussen opleider en student per 10 weken. Aangeraden wordt om dit veel frequenter te doen; eenmaal per maand is daarin het advies. De student beheert zelf het praktijkwerkboek waarin de opdrachten inclusief beoordelingsformats staan vermeld.

4.5 De coach

Vanuit de opleiding krijgt de student een coach toegewezen. De student geeft de coach minimaal éénmaal per semester inzicht in het praktijkleren. De coach kijkt hiervoor het portfolio van de student en geeft feedback op de ontwikkeling van de student in relatie tot de gestelde doelen in het praktijkleerplan. Tijdens supervisie bijeenkomsten wordt er gekeken naar de behaalde resultaten en de planning.

De coach fungeert als contactpersoon tussen de opleiding en de opleidingsplek van de student. Gedurende de gehele opleiding kan er contact opgenomen worden met de coach. Tevens zijn er diverse formele begeleidingsmomenten; o.a. aan het einde van het eerste en tweede leerjaar. Dit contact is zowel telefonisch als tijdens de assessments. Bij problemen denkt de coach mee over oplossingsmogelijkheden.

4.6 De opleiding

Het docententeam van de opleiding is verantwoordelijk voor de inhoud en de planning van het onderwijs. Het docententeam bestaat uit een twintigtal vaste docenten. Er is een diversiteit aan expertise, dat zorgt voor een goede borging van alle inhoud binnen de cursussen en de toetsing daarvan.

Naast de vaste docenten zijn er gastdocenten betrokken bij de opleiding. Op deze wijze wordt er vanuit actuele expertise kwalitatief hoogwaardig onderwijs verzorgd over elk onderwerp. Per semester wordt een onderwijsrooster bekend gemaakt, waardoor duidelijk wordt welke lessen wanneer gegeven worden.

Vanuit de opleiding wordt zorggedragen voor de contracten ten behoeve van de leerarbeidsovereenkomst. De student krijgt de overeenkomst zo spoedig mogelijk na definitieve aanmelding. De student zorgt ervoor dat de werkgever de overeenkomst krijgt en ondertekent. De student retourneert de overeenkomst liefst voor aanvang van de studie maar uiterlijk 1 oktober van het jaar waarin de student start.

De decaan van de hogeschool Rotterdam dient benaderd te worden in geval van leer beperkende omstandigheden zoals dyslexie, ADHD of chronische ziekte. Indien er sprake is van dyslexie wordt het advies opgevolgd dat afgegeven is door de decaan.

5. Algemene zaken

5.1 Instituut van gezondheidszorg IVG

De opleiding is ingebed in het instituut van gezondheidszorg (IVG). Deze bevindt zich op de locatie Rochussenstraat 198 in Rotterdam. Binnen het instituut wordt een groot aantal bachelor zorgopleidingen aangeboden evenals een aantal masteropleidingen.

In de Hogeschoolgids staat een uitvoerige beschrijving van de opleiding, rechten en plichten van opleiding en student, het opleidings- en examenreglement, etc. Deze Hogeschoolgids is te vinden op www.hint.hr.nl.

Hint is het officiële intranet van de Hogeschool Rotterdam. Hierop kan de student veel algemene informatie vinden zoals vakanties, betalen van collegegeld, openingstijden van de Hogeschool, de Hogeschool mail, Hogeschool nieuws, etc.

5.2 Toelating

Aangezien de opleiding bekostigd wordt door het ministerie van OCW en gesubsidieerd wordt door het ministerie van VWS worden er eisen gesteld aan de toelating van studenten tot de opleiding:

- een afgeronde HBO-opleiding in het domein van gezondheidszorg;
- geregistreerd in Wet BIG (indien mogelijk);
- minimaal twee jaar relevante praktijkervaring;
- beschikken over een opleidingsplaats als PA in een instelling zoals ziekenhuis, verpleeghuis of huisartsenpraktijk met een eigen opleider;
- een aanstelling van minimaal 0,8 fte per week;
- beheersing van de Nederlandse en Engelse taal om vakliteratuur te kunnen lezen.

Per leerjaar zijn er maximaal 48 gesubsidieerde opleidingsplekken beschikbaar. Het Studenten Service Centrum (SSC) verzorgt de inschrijving van elke student van de Hogeschool Rotterdam. De SSC neemt contact op nadat de inschrijving in studielink via studielink.nl is gedaan. **Voor 1 augustus 2023** dient een divers aantal documenten aangeleverd te worden.

Nadat de werkgever een plek heeft aangemeld via www.zorgmasters.nl, neemt de opleiding contact op met de werkgever met het verzoek de gegevens van de student aan te leveren. Verwacht wordt dat er een Curriculum Vitae (CV) aangeleverd wordt waarin in ieder geval zichtbaar is dat voldaan wordt aan de toelatingseisen. Dit dient aangeleverd te worden via de mail aan IVG-deeltijdstudies@hr.nl. De student wordt verwacht bij een informatiebijeenkomst welke gepland worden door opleiding. Vervolgens, wordt door de student een startgesprek geïnitieerd waarbij opleider, student, coach (optioneel werkplekmanager) aanwezig zijn.

Dit gesprek heeft tot doel om na te gaan of voldaan wordt aan alle toelatingseisen en of de werkervaring relevant en toereikend is voor de opleiding. Uiteraard dient het gesprek ook om nader kennis met elkaar te maken en wederzijdse verwachtingen te bespreken. Voorafgaande aan dit gesprek wordt het startdocument van het praktijkleerplan ingevuld.

De toelatingsprocedure is afgerond wanneer:

- de opleiding verklaart dat de student voldoet aan alle toelatingseisen.
- de student de gevraagde documenten bij SSC heeft ingeleverd

- er door de student, de werkgever en de opleiding een leerarbeidsovereenkomst ondertekend is.

5.3 Examencommissie

De opleiding heeft een centrale examencommissie binnen het instituut voor gezondheidszorg (IvG). Voor de volgende zaken kan er contact worden opgenomen met de examencommissie:

- bezwaar of vraag inzake het onderwijs of de tentaminering;
- verzoek om vrijstelling of aanpassing toets mogelijkheid;
- aanmelden getuigschrift.

De wijze van communicatie met de examencommissie met bijbehorende deadlines zijn na te lezen op HINT.

Vrijstellingen aanvraag

Mocht je voor vrijstelling van een cursus in aanmerking denken te komen, dan moet je hiervoor een officieel verzoek bij de examencommissie indienen. Bij elke aanvraag tot vrijstelling dient het volgende aangeleverd te worden:

- De cursus waar je vrijstelling voor aanvraagt en de bijbehorende Osiris code.
- Korte motivatie waarom je vrijstelling aanvraagt voorzien van een onderbouwing met eventueel bewijzen (getuigschrift, certificaat) toegevoegd.
- Een brief met advies van je eigen coach/docent van het vak. Deze vraag je zelf aan voordat je je gegevens instuurt.

De procedure die gevolgd moet worden staat beschreven op Hint en wordt afgehandeld via Osiris.

5.4 Onderwijs en Examen Regeling (OER)

De MPA valt onder de Onderwijs en Examenregeling voor bekostigde masteropleidingen. Deze is te vinden op HINT. Hierin staan de procedures en regelgeving beschreven rondom toetsing, herkansing, geldigheid van cijfers, etc.

5.5 Opleidingscommissie

De opleiding heeft een eigen opleidingscommissie (OC), die wordt gevormd door studenten en docenten. Een aantal maal per jaar is er een vergadering. In deze vergaderingen wordt het onderwijs- en examenregeling, onderwijs-evaluaties en de voorgestelde verbeteracties besproken. De studenten hebben instemmingsrecht op een aantal onderwerpen. Het docententeam zal bij het inzetten van verbeteringen advies vragen aan de leden van de OC.

Het is de verantwoordelijkheid van de student-leden van de OC dat de besproken zaken teruggekoppeld worden aan de overige studenten. De notulen van de OC worden verspreid onder de leden van de commissie, het kernteam van docenten dat verantwoordelijk is voor het onderwijs en de onderwijsmanager. Voor de studenten worden de notulen in de digitale leeromgeving gehangen ter inzage.

De OC kan gevraagd en ongevraagd de opleiding en de directeur van het IvG verbetervoorstellen doen.

5.6 Kosten en subsidieregeling

Elk jaar dient voor 1 augustus het wettelijke collegegeld betaald te worden. Het bedrag voor het collegegeld is exclusief kosten voor studieboeken. De verplichte studieboeken op de literatuurlijst bedragen ongeveer € 1.500,- per opleiding. Tevens wordt op de literatuurlijst een overzicht gegeven van aanbevolen boeken. De opleiding vraagt de werkgever van de verkregen subsidie een eenmalige bijdrage van ongeveer € 1.000,- voor een eventuele buitenlandse studiereis te reserveren.

De opleiding krijgt subsidie vanuit VWS voor deze opleiding. Deze subsidie wordt via de opleiding aan de werkgever verstrekt. De subsidie bestaat uit tegemoetkoming in de loonkosten en een vergoeding voor de opleider. Tot 2022 was dit bedrag voor de loonkosten 1875€ per maand gedurende 2,5 jaar (30 maanden) en voor de opleider van 3200€ per jaar voor het 1e en 2e jaar en 1600€ voor het 3e jaar. Vanaf 2023 is de subsidie gehandhaafd, echter de exacte bedragen zijn nog niet bekend.

Vanuit de Hogeschool wordt de subsidie vanaf de start van de studie 30 maanden lang maandelijks overgemaakt. Echter, met de uitbetaling wordt pas gestart als de leerarbeidsovereenkomst ondertekend ingeleverd is en als VWS het bedrag heeft overgemaakt. Mocht de student tussentijds stoppen met de studie dan stopt ook de subsidie.

Mocht de student tijdelijk niet kunnen deelnemen aan de opleiding (bijvoorbeeld vanwege ziekte, zwangerschap, andere persoonlijke omstandigheden of externe omstandigheden zoals de corona epidemie) wordt de opleiding niet stopgezet en ook de maandelijks subsidieverstrekking aan de werkgever loopt door tot de maximale termijn van 30 maanden. De werkgever moet zelf de verkregen subsidiegelden opschorten naar de periode waarin de student wel weer aan de opleiding kan deelnemen.

Over de financiële consequenties, zoals het wel of niet vergoeden van de kosten voor de boeken en de studiereis en van het eventueel niet afronden van de studie binnen 2,5 jaar moeten de werkgever en de student zelf afspraken maken. Het is verstandig om deze afspraken schriftelijk vast te leggen.

6. Beroepsontwikkeling en belangenbehartiging

6.1 Physician Assistant

Het beroep Physician Assistant (PA), dat zijn oorsprong heeft in de Verenigde Staten, is in 2000 in Nederland geïntroduceerd. Het voorziet in de behoefte van het ministerie van VWS om de zorg efficiënter in te zetten onder andere door het invoeren van taakherschikking. De PA is een medisch professional functionerend op HBO-masterniveau die geprotocolleerd of onder supervisie van een arts een aantal medische taken op zich kan nemen.

Tot het gebied van deskundigheid van de PA wordt gerekend het verrichten van handelingen op het deelgebied van de geneeskunst waarbinnen de PA is opgeleid. Deze handelingen omvatten het onderzoeken, behandelen en begeleiden van patiënten met veel voorkomende aandoeningen binnen het deelgebied van de geneeskunst.

- a. het verrichten van heelkundige handelingen;
- b. het verrichten van endoscopieën;
- c. het verrichten van catherisaties;
- d. het geven van injecties;
- e. het verrichten van puncties;
- f. het verrichten van electieve cardioversie;
- g. het toepassen van defibrillatie;
- h. het voorschrijven van UR-geneesmiddelen volgens de Geneesmiddelenwet.

De bevoegdheid geldt uitsluitend voor zover het betreft

1. handelingen die vallen binnen het deskundigheidsgebied van de PA;
2. handelingen van een beperkte complexiteit;
3. routinematige handelingen;
4. handelingen waarvan de risico's te overzien zijn;
5. handelingen die worden uitgeoefend volgens landelijke geldende richtlijnen, standaarden en daarvan afgeleide protocollen.

Sinds 1-9-2018 is de PA opgenomen in art 3 van de Wet BIG. Daarmee is de beroepenregulering ten aanzien van voorbehouden handelingen door de PA definitief geregeld. En uiteraard zal in alle gevallen gelden dat de PA die de handeling uitvoert bekwaam moet zijn voor deze handeling. De PA opent een DBC op eigen naam/AGB code.

Als een zorgverlener met meer dan één basisberoep is ingeschreven in het BIG-register, moet herregistratie per beroep worden aangevraagd. Voor elke aanvraag voor herregistratie van het basisberoep moet worden voldaan aan de gestelde eisen voor het specifieke beroep. Als er overlap is in het deskundigheidsgebied van twee beroepen, dan mogen gewerkte uren voor beide registraties meetellen. Voorwaarde hiervoor is dat de werkzaamheden in beide gevallen voldoen aan alle gestelde eisen voor herregistratie.

Wettelijk dient specifiek voor de PA de volgende zaken geregeld te worden. Om BIG geregistreerd PA te zijn en te blijven moet minimaal 8 uur per week als PA zijn gewerkt. Meer over deze eisen is te lezen op: <https://www.bigregister.nl/herregistratie/criteria-per-beroep/physician-assistant>
En om BIG geregistreerd verloskundige te zijn en te blijven moet minimaal 8 uur per week als

verloskundige zijn gewerkt. Meer over deze eisen is te lezen op:
<https://www.bigregister.nl/herregistratie/criteria-per-beroep/verloskundige/>

6.2 Praktische invulling tijdens en na de opleiding

De werkzaamheden van de masteropgeleide PA lopen uiteen van geneeskundige basistaken tot medisch specialistische taken betreffende anamnese, onderzoek en behandeling binnen het eigen deelgebied. De PA werkt ook mee aan onderwijs, onderzoek en de organisatie van de zorg. De bevoegdheid van de PA kan door de instelling voor een deel zelf afgebakend worden op basis van de eigen visie op dit gebied, de aanwijzingen van de superviserend specialist en de bekwaamheid en ervaring van de PA. De taken van de PA worden in een taakomschrijving en autorisatielijst vastgelegd. Op het afgesproken werkterrein behandelt de PA zelfstandig en onder eigen verantwoordelijkheid de patiënten.

6.3 Beroepsvereniging

De Nederlandse Associatie Physician Assistants (NAPA) is een beroepsvereniging specifiek voor de Nederlandse Physician Assistant. Deze organisatie behartigt belangen op landelijk niveau en heeft een kwaliteitsregister. Lidmaatschap is aan te raden om zo voldoende geïnformeerd te zijn over de kwaliteitskaders van de registraties van het beroep PA. Per vakgebied zijn er diverse vakgroepen actief. Zij zetten zich in om per vakgebied bijscholingen, herregistratie en belangen te behartigen.

De NAPA voert een kwaliteitsregister voor PA's, zoals ook de paramedici (logopedist, orthoptist, enz.) dat kennen. Dit kwaliteitsregister is het enige officieel erkend register voor PA's die voorbehouden handelingen willen verrichten. Om in aanmerking te komen voor herregistratie na 5 jaar moet minimaal 8 uur per week gewerkt zijn als PA. Voor meer informatie zie:
<http://www.napa.nl/kennisbank/kwaliteitsregister/eerste-registratie/>

Bijlagen

1. Voorlopig Schematisch overzicht Onderwijs

Onderwijs wordt vastgesteld per leerjaar en per semester. Onderstaand het onderwijs van de huidige drie leerjaren. Op grond van eventuele wijzigingen kan het onderwijs in leerjaar 2 en 3 er voor jullie enigszins anders uitzien. Definitieve invulling volgt bij de start van de opleiding aan de hand van cursushandleidingen welke per studiejaar worden vastgesteld.

Cursusjaar Leerlijn x semester	Jaar 1		Jaar 2*		Jaar 3*
	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1
Medisch - A	Introductie klinisch redeneren Inleiding Farmacotherapie en Laboratorium I Thorax Abdomen	Interne geneeskunde Chirurgie Acute geneeskunde Laboratorium II	Chronische/immuun gemedieerde ziekten Hoofd, hersenen en Psyche	Gynaecologie Kindergeneeskunde Ouderengeneeskunde Radiologie	
Medisch - KV	Introductie klinisch redeneren Farmacotherapie en Laboratorium I, Abdomen (MDL en urinewegen) Gynaecologie Foetale bewaking	Interne geneeskunde Chirurgie (+kraambed) Acute geneeskunde Laboratorium II Obstetrie	Chronische/immuun gemedieerde ziekten Hersenen en Psyche Echoscopie	Neonatologie Thorax Oncologie & levenseinde Radiologie	
A en KV	Practicum klinische vaardigheden (PKV)				
Wetenschap	Inleiding in evidence based medicine & Journal club	Kritische literatuurbeschuwing & PICO	Wetenschappelijk schrijven & Onderzoeksvoorstel	Dataverzameling t.b.v. onderzoek Facultatieve workshops & Intervisie	Masterthese afstuderen
Professioneel	Zelfstandig leren & Opstellen praktijkplan	Gezondheid & gedrag	Didactiek & Projectmatig werken	Kwaliteitszorg & Patiënt veiligheid	Professioneel handelen & beroepsontwikkeling
Praktijkleren	Werkplekieren jaar 1 Stages jaar 1		Werkplekieren jaar 2 Stages jaar 2 Internationalisering		Werkplekieren jaar 3
Alle lijnen			Portfolio assessment 1	Interprofessionele teamtraining	Portfolio assessment 2 afstuderen
	Studieloopbaancoaching (SLC)				

2. Schematisch overzicht competentieprofiel opleider PA-opleiding

